

TRAGOVI PRVE SREBRNE PALE KOTORSKE KATEDRALE IZ XIV STOLJEĆA

Miloš Milošević

Prema sadašnjem stanju nauke, postojeća reprezentativna pala u katedrali Sv. Tripuna, koja je i u Parizu kao birani eksponat predstavljala nedavno umjetnost na tlu Jugoslavije, rad je iz prve polovine XV st., uz neke kasnije dodatke iz XVII stoljeća. S izradom se počelo poslije 1439. godine, a rad je trajao nekako do 1453. godine. Dokumentaciju o izboru posebnih prokuratora (24. II 1439) u tu svrhu i, globalno, o tadašnjim zlatarima Kotora, kao potencijalnim autorima pojedinih dijelova, a posebno o strancu, zlataru avanturističkog života Johannu iz Bazela, koji je sigurno radio na kotorskoj pali, prvi je 1938. godine objavio I. Stjepčević, na osnovi sudske-notarskih spisa Kotorskog arhiva.¹

Poslije toga su se otkrivale i neke nove pojedinosti o autorstvu kotorskih majstora i javljala su se bitnija neslaganja u atribuciji pojedinih majstora na određenim detaljima pale. U stvari za autorstvo Kristovog lika Maestas argentea iz zabata sadašnje pale, danas ponovo restaurirane na stari način, nije moglo biti nikakve sumnje jer arhivski dokument o tome izričito govori. Isto su tako bili sigurno utvrđeni Venturinijevi radovi zadnjeg niza figura, naručeni u Veneciji 1615—1616. godine.

C. Fisković je u okviru jedne šire studije o kotorskim spomenicima kulture objavio 1953. godine izuzetno dragocjeni dokumenat iz Kotorskog arhiva, iz kojega se vidi da je Marin Adamov, jedan od najistaknutijih kotorskih zlatara, naveden kao saradnik na pali (profactura palle, quam dicitus Marinus fecit).

Osim toga, C. Fisković je dao vrlo bogati novi arhivski materijal s brojnim imenima zlatara prve i druge polovine XV stoljeća, zaključujući da se najveći dio zlatarskih umjetnina gotičkog i renesansnog stila u Kotoru može pripisati dugom i neprekidnom radu domaćih zlatara.²

Međutim i pored toga, J. Kovačević je 1954. godine stao na stanovište da je taj isti majstor iz Bazela uglavnom radio i ostale figure dva srednja niza. Prema tom shvatanju, na pali skoro ne bi ni bilo radova kotorskih

Krist sa srebrne pale kotorske katedrale iz XIV st.

Lik sv. Tripuna srebrne pale kotorske katedrale iz XIV st.

majstora. Kovačević samo dozvoljava da su samo neke sporednije i lošije detalje mogli izraditi kotorski majstori, kao što je figura Bogorodice.³

Takvo je mišljenje polazilo od pretpostavke da je odmah prvih godina i decenija mletačke vladavine otpočela nagla dekadencija Kotora i da se to odmah i naglo odrazilo na zlatarski zanat.

Međutim, povodom proslave 800. godišnjice kotorske katedrale, na simpozijumu u Kotoru 1966. godine B. Radojković produbljuje Stjepčevićeve i Fiskovićeve stavove o autorstvu kotorskih majstora na pali i komparativnim analizama ukazuje da je zrelo doba kotorskog zlatarstva trajalo, pored XIV st., još i tokom XV st. i da je vršilo veliki uticaj i na unutrašnjost zemlje. To se može dosta precizno pratiti preko motiva koje su upotrebljavali kotorski zlatari i preko heraldičkih znakova.⁴ Inače, isto tako povodom 800. godišnjice katedrale, R. Kovijanić je još jednom probrao svu dokumentaciju baš prvih decenija mletačke vladavine i utvrdio da je, u doba izrade pale (1430—1440), u Kotoru djelovalo 25 majstora-zlatara, od kojih 2 Baranina i 3 Dubrovčana.⁵

Dok su se, dakle, sporna pitanja autorstva ove pale iz prve polovine XV st. u nauci dosada već više puta raspravljala, uz pretpostavke koliko je ruku na njoj moglo raditi, pitanje eventualnog postojanja i neke ranije srebrne pale iz XIV st. nije nikada postavljano. A izvjesnih razloga za takvu mogućnost moglo je biti još od 1878. godine kada je Š. Ljubić objavio dokument od 17. IV 1411. u kome se spominje popravka oltarske pale Sv. Tripuna u iznosu od 1000 perpera. Radilo se zapravo o dugogodišnjim pregovorima, koje je Kotor vodio od 1396. do 1420. godine sa Mletačkom Republikom za preuzimanje vlasti. I baš pregovori od 1411. godine bili su posebno važni jer su već ulazili u detalje i otkrivali mnoge tačke neslaganja.⁶ U našem se dokumentu konkretno radilo o traženju Kotora da Mleci prihvate već donesenu odluku kotorske komune da se od prihoda carine soli izdvoji znatna suma od 1000 perpera »pro reparatione pale altaris sancti Trifonis.« Venecija je u ovom pitanju smatrala da Kotor ima prava da po najboljem nahodjenju odlučuje o onome što odgovara vjerskim osjećanjima građana.⁷

Činjenica da se istoričari umjetnosti nisu zadržavali na ovom dokumentu govori o njihovom uvjerenju da se radilo o nekoj slikanoj, a ne srebrnoj pali. I zaista, na osnovi stilizacije ključnog dijela teksta, ne možemo sa sigurnošću znati o kakvoj se pali radilo.

Sada smo međutim u mogućnosti da donesemo još jedan novi i raniji dokumenat iz 1409. godine o ovoj projektovanoj popravci pale.⁸ Ali što je još važnije od te nešto ranije datacije, dokumenat nosi određeni podatak o pravom uzroku i vrsti oštećenja pale. Naročito ovo drugo daje naslutiti da bi ta starija pala iz XIV st. zaista mogla biti srebrna.

U ključnom dijelu ovog novog dokumenta od 19. maja 1409. godine stoji da je crkvi neophodna suma od 1000 perpera za popravak pale, koja je bila pljačkana i rastavljena u doba požara u Kotoru. (»salvo che la chiesa de misser San Triphon deve aver ipperperi mille per refer la palla, la quale fo robbata e desfacta a tempo della nostra brusa.«) Inače dokume-

Likovi apostola sa srebrne pale kotorske katedrale iz XIV st.

nat je u stvari podsjetnik u vezi neke rane pripremljene faze pregovora s Venecijom, do koje je došlo, kako je poznato, 1410. godine, a tema je bila obaveza u vezi carina (Prilog 1).

I čisto jezička analiza ovog novog dokumenta više ide u prilog tezi o srebrnoj pali. Tu posebno treba podvući onu tako usku vezu između popravke (refar), krađe (robbata) i rastavljanja pale (desfacta). Kada bi se radilo o slikanom diptihu, triptihu ili poliptihu, ne bi trebalo očekivati da

se na ovakav način povezuje popravka sa krađom i rastavljanjem pale. Jer ako je neki dio slikane pale rastavljen i ukraden, njega se više ne može »popraviti«, nego samo izraditi nova slika u cjelini. Prema tome, bilo bi prirodnije očekivati da se u tom slučaju napisalo: ponovno naslikati ukradeni dio pale ili slično. A u to doba dosada se u Kotorskom arhivu nije nailazilo na slučajeve krađe sakralnih slika iz crkava, dok je krađa srebrnih predmeta bilo.

A u pretpostavci postojanja srebrne pale sva tri upotrebljena termina potpuno odgovaraju. Pojedine srebrne figure pale mogle su lako biti istrgnute i ukradene, pa je na taj način pala u pravom smislu mogla biti rastavljena, a popravljjanje je značilo ponovno uklapanje tih manjkavih dijelova.

Ipak, samo ovi argumenti jezičkog karaktera nisu dovoljni da sigurno podrže tezu o postojanju rane srebrne pale XIV stoljeća. Tome u prilog ide karakterističan arhaični lik sv. Tripuna.

Argumenti, dakle, nisu samo arhivski i ne pripadaju isključivo filološkoj analizi teksta. Njima u prilog ide jedan »živi« i suvremeni »krunski svjedok« materijalne, a ne samo jezičke prirode. Njegova ubjedljivost, u kontekstu dokumenata, ima posebnu težinu.

Ono što nam prije svega izgleda sasvim očigledno na ovoj do danas sačuvanoj pali iz sredine XV st., jeste da lik sv. Tripuna ni u kom slučaju nije izrađen za nju. On se jasno izdvaja iz gotičkog društva, bilo zato što se i tehničkom izvedbom ne slaže sa tipiziranim rješenjima ostalih figura, bilo zato što stilski nosi jednu drugačiju fakturu.

Pažljivija analiza na planu tehničke izvedbe kazuje da se taj lik ni po visini ni po širini ne uklapa potpuno u ostalo društvo 20 figura. Iz toga je razloga, zbog jako raširenih svečevih ruku, naročito desnice koja nosi maketu grada, u drugi red moglo da stane samo 5 umjesto 6 figura, kako je to slučaj sa dva slijedeća reda. Inače figura je nešto duža od ostalih i u tehničkoj izvedbi je tretirana bitno drugačije, naročito što se tiče baze, odnosno onog tipičnog suženog postolja koje sve ostale figure imaju. Pa dok svi ostali apostoli i sveci imaju do dna nogu spuštene svoje duge i nabrane habite, sv. Tripun sa koso skraćenom tunikom, koja bose noge otkriva skoro do koljena, nema čvrstog postolja i kao da lebdi u zraku. Čak su i kasniji mletački radovi u zadnjem nizu iz XVII st. izrađeni s veoma izraženom brigom da se što više i što bolje uklope u jedinstvenu koncepciju cjeline. Jedini koji to nije mogao da uradi jeste nepoznati majstor lika sv. Tripuna, zato što ga je izradio mnogo ranije, u okviru jedne drugačije koncepcije, za jedan drugačiji niz figura i drugačiju i stariju palu XIV stoljeća. Izraditi tehničko rješenje sv. Tripuna sa takvom tunikom i obnaženim nogama bez ikakvog postolja u XV st., u okviru ove i danas sačuvane pale, izgleda nam potpuno isključeno pretpostaviti.

I stilska analiza govori isto. Umjesto gotičkog realizma, ozračenog renesansom koji daje utisak portreta i manje-više nosi zabrinutu i napetu misaonost svih ostalih figura, Tripunov lik, jedino frontalno riješen, lebdi u nekom odsutnom, bestrasnom i nezemaljskom miru. To zrači iz stava i izraza i djeluje sasvim arhaično, u duhu stilizovanih romaničkih rješenja.

Ta okrugla dječaćka glava, kako je to i ranije bilo zapaženo, neodoljivo podsjeća na glavu isto tako mladog Tripuna s kamenog ciborijuma, klesanog 1362. godine.

Ove činjenice su, naravno, i ranije zapažene, ali drugačije tumačene. J. Kovačević smatra da je Johann iz Bazela ovako neobično tretirao sv. Tripuna jer »nije imao uzora«, budući da se radilo o lokalnom kultu. Pored arhivski utvrđenog Krista, druge likove je strani umjetnik radio, navodno, prema gotovim uzorima. To je, po Kovačeviću, i uzrok slabog umjetničkog kvaliteta baš te centralne figure zaštitnika Kotora.⁹

Iako ovdje nije riječ o kvalitetu rada, nego o drugačijem stilskom tretmanu te figure, o drugoj ruci i drugom vremenu.

B. Radojković također podvlači u ovoj figuri »elemente stare roman-sko gotske umetnosti«, analizira ih i upoređuje sa kamenim reljefom. Samo ona nalazi još dvije figure apostola, koje smatra da ih je oblikovao taj isti kotorski majstor iz sredine XV st., koji je bio konzervativnih shvatanja u jednoj provincijskoj i stilski retardiranoj radionici u vremenu renesanse.¹⁰

Iako, bez sumnje, postoji više kotorskih zlatara kao autora, ipak je teško pronaći bilo koji lik koji bi se mogao upoređivati s fakturom sv. Tripuna. Jer on zaista ne djeluje kao retardacija XV st. nego kao autentični raniji rad, ili, ako se hoće, kao romanička retardacija XIV st., što svakako nije ista stvar.

Ima tu još nekoliko značajnih detalja na koje treba skrenuti pažnju. Tako na pali postoje tri tipa oreola. Najčešći je jednostavan, ravan, bez ukrasa i tehnički izveden u jednom komadu, zajedno sa glavom. Jedino se dva oreola izdvajaju i u tehničkoj izvedbi (oreoli su odvojeni od glave figure) i time što su snabdjeveni ukrasima. To su oreoli baš iznad glave sv. Tripuna i iznad glave Isusa na tronu (Maestas argentea). Ali i ova dva oreola su među sobom različita. Najzanimljivije djeluje sasvim jednostavan ukras na Tripunovom oreolu. On je jedino plastičan, odnosno ima uvijeni rub koji se lagano povećava od Tripunova vrata, da bi iznad samog tjemena bio najširi. On ima trinaest grupa zrakastih ukrasa, povećavajući se od donje prema gornjoj strani. I oreol iznad Isusove glave Johanna de Basilea isto ima ukrase, ali oni su nešto složeniji. Pored deset grupa zrakastih ukrasa, tu su još tri izdvojena ukrasa, na mjestima na kojima se naznačuje križ, a u tim ukrasima su jedna ili tri razlistale grančice. Oreol je, inače, tehnički isto izdvojen od glave, ali nije plastično uzdignut. Što se tiče ukrasa, strani umjetnik kao da je preuzeo one sa oreola sv. Tripuna, samo ih je još obogatio.¹¹

I sama srebrna pozadina pale, sa tordiranim stupićima i raznim ukrasima, između kojih su uklopljene figure, bez sumnje je doživljavala rekonstrukcije. Ove su, kako izgleda, sve više bile u pravcu plošnosti, tako da su baze i kapiteli spomenutih stupića sada sasvim nefunkcionalni. Oni najvećim dijelom, sada ništa ne »nose« i strše uprazno, što primarno, vjerovatno, nije mogao biti slučaj.

Još je posebno zanimljiv grad Kotor u rukama patrona. Katedrala, tu izrađena daleko prije potresa (1537, 1563. god.) prirodno ima i kupolu i drugačiji trijem. Pored sumarno stilizovanih zidina i nekoliko gradskih

kuća, pažnju privlači crkvice u brdu iznad desnog zvonika, odnosno iznad Gurdiča. Radi se o veoma staroj crkvi Sv. Stjepana, koju Stjepčević prvi put nalazi u notarskim knjigama 1431. godine, a »izgleda polovinom XVI v. već zatvorena bogoslužju«. Ova crkvice koja danas više ne postoji, mogla je baš na toj poziciji biti izgrađena u XIV stoljeću. Današnja crkvice Gospe od Zdravlja (Počivala), sa prvim spomenom iz 1518. godine, koja se obično crta između dva zvonika katedrale, u vremenu izrade pale još nije postojala.¹²

Ostaje da se odgovori na još jedno važno pitanje. Da li je uopšte bilo realnih uslova da se srebrna pala izradi u Kotoru XIV stoljeća?

Prije svega poznato je da je još početkom XIV st. (1319. god.) kralj Milutin povjerio jednom Kotoraninu nadzor nad izradom pale za crkvu Sv. Nikole iz Barija. B. Radojković pretpostavlja da je Obrad Dezislavin Gambe bio i projektant toga oltara. U svakom slučaju takav izbor govori o renomeu Kotorana u zlatarstvu već u to doba.¹³

Što se tiče broja zlatara u XIV st., njih je C. Fisković još 1953. godine obilno naveo i za prvu i za drugu polovinu vijeka,¹⁴ podvlačeći narodna imena i ugled majstora i van Kotora. Isticao je kako je dovoz zlata i srebra iz srpskih i bosanskih rudnika i kasniji izvoz za Italiju, uslovio razvoj zlatarstva u Kotoru, isto kao i u Dubrovniku, tako da su u Kotor dolazili da uče »mladići iz različitih krajeva od Brskova i Graca do Dubrovnika i arbanaških mjesta«. Na osnovu pozitivnih arhivskih dokumenata, Fisković je mogao da izvede zaključke da su »mnogi građani stoga i imali srebrnih predmeta, osobito nakita, srebrnih, pozlaćenih i zlatnih naušnica, kolajna i pojasa, koje je kovao i Nikola Radogostov, pa i srebrnog posuđa. Čak se i vino za općinu skupljalo srebrnim vrčem.«¹⁵

Dalje, jedino je neka visoka produkcija kotorskog zlatarstva oko 1352. godine mogla usloviti potrebu kontrole gradskih vlasti nad tim važnim umjetničkim zanatom i donošenje Odredbe o zlatarima, u kojima se fiksira kvalitet sterlinske finoće srebra, obavezna upotreba žiga i sl.

Poznat je još jedan eklatantan primjer o kvalitetu radova kotorskih majstora, baš sredinom XIV stoljeća. Zadar 1367. godine naručuje kod kotorskih majstora Melše i Radoslava srebrnu bistu-relikvijar sv. Silvestra. Takva porudžbina iz tako velikog zlatarskog centra upućena baš u Kotor kazuje veoma mnogo. To prije što bista »po kvalitetu rada, finoj modelaciji glave, preciznosti izrade spada u najljepše primerke srebrne plastike ovoga doba. Ona može veoma lepo da ukaže na koliko je visokom stupnju bilo kotorsko zlatarstvo srednjega veka.«¹⁶

Najzad, dodajmo još jedan važan detalj. Kada je mletačka vojska 1378. godine ostvojila Kotor, našla je »pune magazine srebra, voska i platna i bila zadivljena mnoštvom srebrnog posuđa, koje se u Kotoru nalazilo i upotrebljavalo.«¹⁷ Kako je ova navedena ratna godina granica između veoma povoljnih prilika za zlatarski zanat, i vremena kada nastupa dramatičan period paljevine, rastavljanja pale i krađe, to je navedeno svjedočanstvo doista od izuzetnog značaja.

I na kraju, odredimo nešto tačnije te događaje koji se ovdje samo doiru pod pojmom požara (»brusa«). Ali nema potrebe da na ovom mjestu

ulazimo u poznate već detalje veoma teških događaja kada je Kotor, u doba vladavine ugarsko-hrvatskog kralja (1371—1384), bio upleten u rat između Venecije i Đenove. Đenovi je, kao savezniku, prišla Ugarska, a tada je Venecija posegnula za Kotorom kao njenom teritorijom, i zauzela grad 13. VIII 1378. godine. Za nas je važno podvući da su tom prilikom, osim osvajanja grada od strane mletačke flote, pučani Kotora 1380. godine zbacili svoju domaću plemićku vlast, a mletačka okupaciona posada se povukla u tvrđavu iznad grada. U takvim krajnje teškim prilikama nasilnog osvajanja i građanskog rata, izvori posebno spominju veliki požar. Nema nikakve sumnje da se navodi u našem dokumentu od 1409. godine odnose na taj period od 1371. do 1381. godine.¹⁸

Sasvim je neizvjesno, ali ne i nemoguće da se s vremenom nađe kakav siguran dokaz koji će potvrditi ili odbaciti ovu tezu o srebrnoj pali u kotorskoj katedrali u XIV stoljeću. Samo ne treba da nas iznenađuje nedostatak neposrednih dokumenata o vrsti pale, koja je u XIV st. sigurno postojala u Katedrali. Uostalom i za XV st. nađen je samo jedan direktan dokaz o učestvovanju jednog kotorskog zlatara u tom velikom umjetničkom djelu. Čudljiva je dokumentacija u notarskim knjigama i za nju je često trebalo specifičnih razloga da je izazove. A nedostatak dokumentacije znači samo nedostatak materijalnog dokaza o nečemu, ali ne i utvrđivanje neke pozitivne ili negativne činjenice.

Niz ozbiljnih i dobro povezanih posrednih momenata, mogu naznačiti konture jedne naučne pretpostavke.

Mislimo da je to ovdje slučaj.

BILJEŠKE

¹ Ivo Stjepčević, Katedrala Sv. Tripuna u Kotoru, Split 1938, str. 16—17 i 77.

² Cvito Fisković, O umjetničkim spomenicima grada Kotora, Spomenik CIII, Beograd 1953, str. 93.

³ Jovan Kovačević, Srebrna pala u Kotoru, Jugoslavija 8, Beograd 1954, str. 66—67. Slični su stavovi i kod O. Maruševsky u Enciklopediji Jugoslavije, sv. 3, 620.

⁴ Dr Bojana Radojković, Neke odlike kotorskog zlatarstva i uticaj na unutrašnjost zemlje, Starine Crne Gore III—IV, Cetinje 1965—1966, str. 64, 69 i dr.; ista, Remek dela kotorskog zlatarstva u katedrali Svetoga Tripuna, 800 godina katedrale Sv. Tripuna u Kotoru (1166—1966), Kotor 1966, str. 81—91.

⁵ Risto Kovijanić, O majstorima srebrne pale kotorske katedrale, Starine Crne Gore III—IV, Cetinje 1965—1966, str. 78.

⁶ Dr Miloš Milošević, Katorske ponude Veneciji za preuzimanje vlasti (1396—1420), Glasnik cetinjskih muzeja VI, Cetinje 1973, str. 10—12 i 18.

⁷ Šime Ljubić, Listine o odnošajih između Južnog Slaventsva i Mletačke Republike VI, JAZR, Zagreb 1878, str. 151; isti dokument, samo parcijalno i kod St. Novakovića, Zakonski spomenici srpskih država srednjega veka, V, Beograd 1912, str. 42—43.

⁸ Gracija Brajković je prilikom sređivanja sv. CCIII upravno-političkog fonda Istorijskog arhiva u Kotoru pronašao ovaj dokumenat i upozorio me na njega, našto mu i na ovaj način zahvaljujem.

⁹ J. Kovačević, Srebrna pala... n. dj., str. 66.

- ¹⁰ *Dr B. Radojković*, Remekdela kotorskog zlatarstva... n. dj. str. 87.
- ¹¹ Zahvaljujem se na spremnoj saradnji dipl. ing. arh. Vahide Milošević i kopiranju ukrasa oreola.
- ¹² *I. Stjepčević*, Katedrala... n. d., str. 59.
- ¹³ *Dr B. Radojković*, Remekdela... n. d., str. 83.
- ¹⁴ *C. Fisković*, O umjetničkim spomenicima... n. dj. 92 i Dubrovački zlatari od 13. do 17. stoljeća, Starohrvatska prosvjeta S. III. sv. I, Zagreb 1949, 145.
- ¹⁵ *Isti*, O umjetničkim spomenicima... n. dj. str. 92.
- ¹⁶ *Dr B. Radojković*, Remekdela... n. d. str. 83.
- ¹⁷ *S. Ćirković* u Istoriji Crne Gore 2, 2, Titograd 1970, str. 37—40, posebno nap. 4. i 6. Autor ovdje citira Kroniku rata Venecijanaca i Đenovljana od V. Lazzarini i Daniele di Chinazzo.
- ¹⁸ Isto. Kao izvodi navedeni su Šišićev rad iz 1929. god. i novija studija sovjetskog historičara Naumova. Vidjeti Istoriju Crne Gore 2/2, str. 37, nap. 4.

Prilog 1.

Questa non è comission ma recordation zoe fosse redomandati in che firma (forma?) stanno le duane et non essendo domandadi però de molte cose che sono scripture nute ad dire VIII soli.

In prima la duana et mercato dell sale fo venduta per anni tri (!) a

C

MCCCCVIII et die XXVIII de maço recta per ipperperi XXI mille et VLXXV (21.575), la qual per tuto questo anno è obligato, zoè perfino a XVIII de mazo proximo che de(ve) vegnire. E lo terzo anno serva de la Ducale Signoria libera, salvo che la chiesa de misser San Triphon de(ve) aver ipperperi mille per refar la palla, la quale fo robbata e desfacta a tempo de la nostra brusa. E le saline questo terzo anno devono responder alli compradori della dicta duama del sale, perche cosi fo venduta per questi tri (!) anni .E li compradori de la dicta duana responderà alla Ducale Signoria cosi como fanno a nui (?) per questo terco anno, lo qual non è obligato. E se per caso de montale ove degnera fosse che li debiti non se possesse (!) pagare in questo anno presente, che siano pagati sopra lo terzo anno, como dice la vendita.

IAK, UPM CCIII, 42

TRACES OF THE FIRST 14th CENTURY SILVER ALTAR-PIECE IN THE KOTOR CATHEDRAL

by Miloš Milošević

The representative silver and gilded altarpiece in the Kotor Cathedral of St. Tryphon, as far as the scientific research allows to conclude, is predominantly a mid - 15th century work of Gothic architects from Kotor aided by master Johann from Basle. The figures of the lower row have been executed by the Venetian master Venturini in the beginning of the 17th century.

Basing on some 15th century documents found in the archives, and on different manner of execution of the central figure of St. Tryphon, the author, however, maintains that a 14th century silver altar-piece existed in the Kotor Cathedral and that the mentioned figure of the patron-saint is the only remaining part of it.

The quoted documents, deriving from 1409 and 1411, mention the fact that funds were collected »per refar la palla, la quale fo robbata a desfacta a tempo della nostra brusa« (1378).

In order to base his opinion, the author offers a series of scientific facts, involving historical, philological and stylistic observations.